

mucf

Myndigheten för ungdoms-
och civilsamhällesfrågor

Genom **kunskap** och **stöd** gör vi
nytta för **Sveriges unga** och för
det **svenska civilsamhället**

Ungas röst

EN STUDIE OM UNGDOMARS
VALDELTAGANDE 2018 OCH DERAS
EGNA TANKAR OM ATT DELTA I VAL

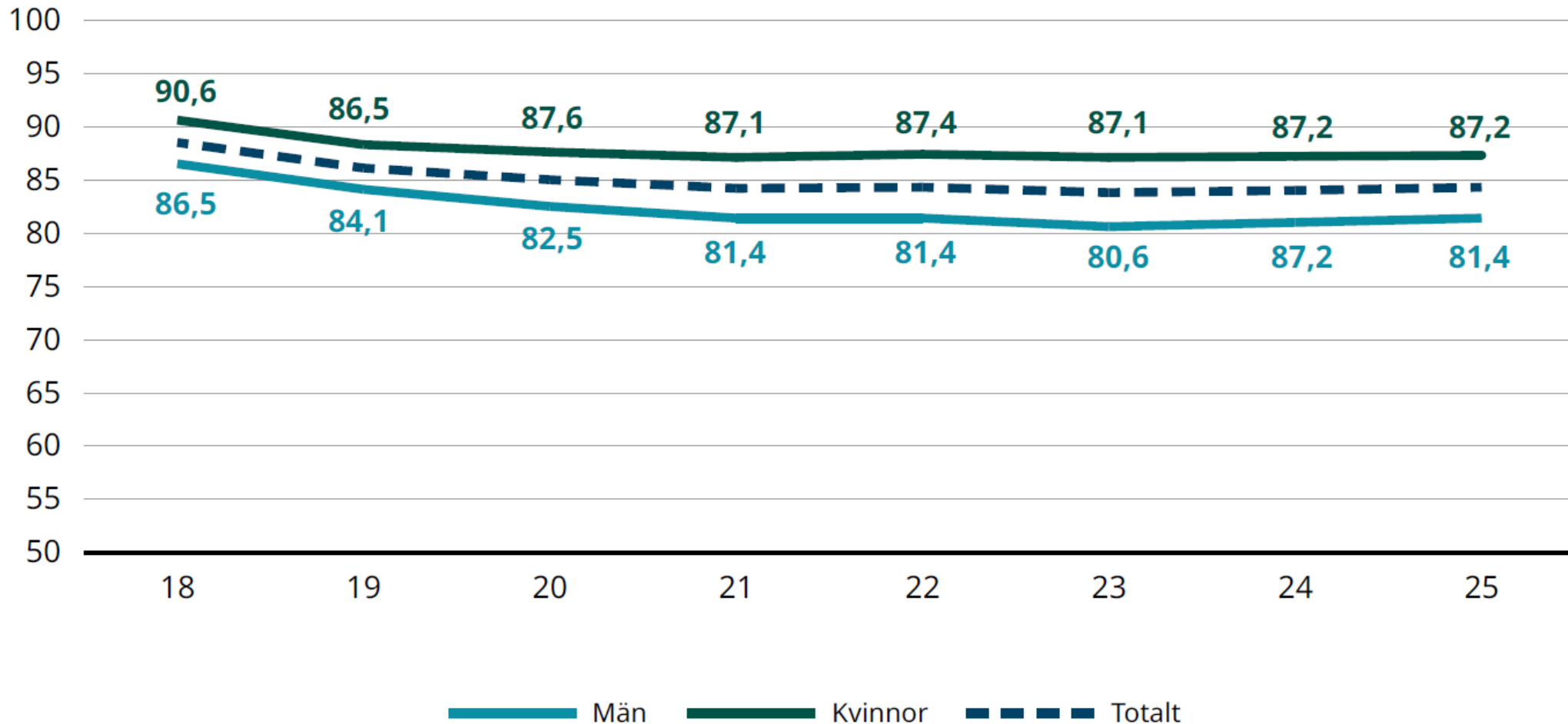
Stefan Holmgren

Chef för avdelningen för kunskapsstöd

Syften och frågeställningar

- A) Med hjälp av registerdata ge en översikt av valdeltagandet bland samtliga röstberättigade ungdomar 18–25 år och undersöka vilka bakomliggande faktorer som kan förklara skillnader i deltagande.
- B) Förmedla ungas egna röster om att delta i val och hur valdeltagandet, enligt ungdomar själva, kan stimuleras.
1. I vilken utsträckning deltog unga mellan 18–25 år i valet 2018 och hur varierar valdeltagandet med avseende på faktorer såsom kön, etnisk bakgrund, utbildningsnivå, sysselsättning och bostadstyp?
  2. Hur varierar ungas valdeltagande mellan svenska kommuner och områdestyper?
  3. Vilka bakomliggande faktorer hänger samman med ungas valdeltagande?
  4. Hur ser unga på sitt eget valdeltagande och vad framhåller de själva som angelägna förutsättningar för att ungdomar ska delta i val?

Valdeltagande i riksdagsvalet 2018 bland unga 18–25 år efter ålder och kön

Variationer i valdeltagande utifrån andra demografiska faktorer

- **Födelseland:** Utrikes födda har ett lägre valdeltagande jämfört med inrikes födda. Valdeltagandet är även lägre bland personer med utländsk bakgrund, det vill säga personer som är utrikes födda eller inrikes födda med två utrikes födda föräldrar.
- **Utbildning:** De ungas valdeltagande varierar såväl med den egna som föräldrarnas utbildningsnivå. En längre utbildning samvarierar med ett högre valdeltagande.
- **Högskolebehörighet:** Behörighet till högre studier samvarierar med valdeltagandet. I riksdagsvalet 2018 röstade drygt 93 procent av unga med behörighet till högskolan och nästan 85 procent bland dem utan högskolebehörighet.
- **Sysselsättningsstatus:** Förvärvsarbetande ungdomar röstade i större utsträckning än ej förvärvsarbetande ungdomar. I riksdagsvalet röstade 88,3 procent av de förvärvsarbetande jämfört med 81,3 procent av de ej förvärvsarbetande.
- **Upplåtelseform:** Valdeltagandet var högst bland dem som bodde i äganderätt/ bostadsrätt och lägre bland dem som bodde i hyresrätt.

Stora geografiska variationer i valdeltagande bland unga 18-25 år

Skillnader mellan kommuner - Högst valdeltagande hade Lomma kommun i såväl riksdagsvalet (93,4 procent) som i landstings-, och kommunfullmäktigevalen (91,8 respektive 92,1 procent).

Skillnader mellan olika kommuntyper: I riksdagsvalet var valdeltagandet bland unga högst i pendlingskommuner nära storstäder (87 procent) och lägst i landsbygdskommuner (79,9 procent).

Skillnader mellan olika områdestyper: områden med stora socioekonomiska utmaningar (områdestyp 1) röstade en lägre andel unga i de allmänna valen, jämfört med unga i andra områdestyper

Skillnader inom kommuner: Södertälje kommun har störst inomkommunal variation i riksdagsvalet bland unga i åldern 18–25 år, följd av Malmö och Göteborg.

Områdestyper

Identifikation av olika områdestyper baserat på ett index utvecklat av Delegationen mot segregation

Det socioekonomiska indexet baseras på följande tre indikatorer:

(1) andel personer med låg ekonomisk standard

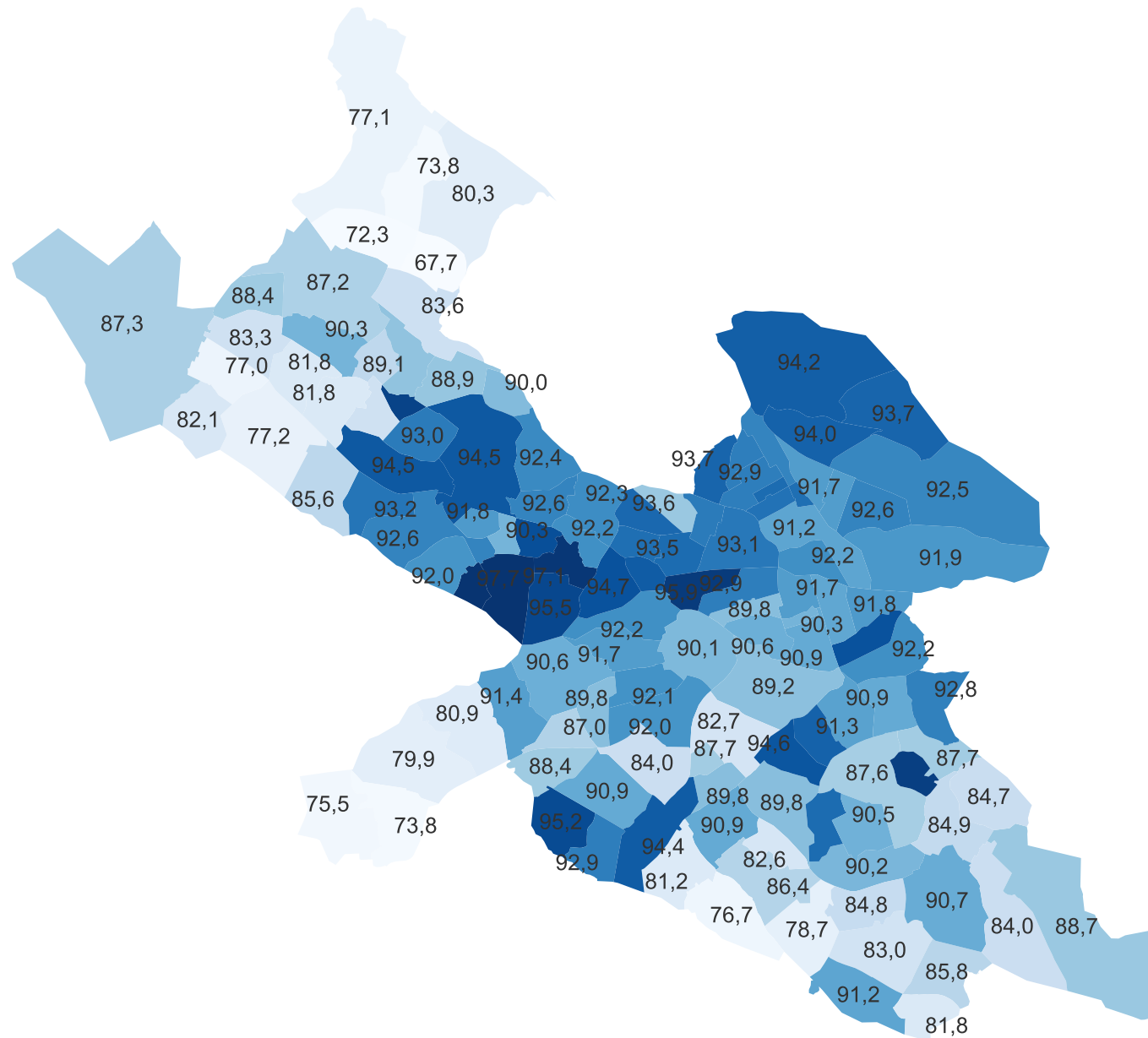
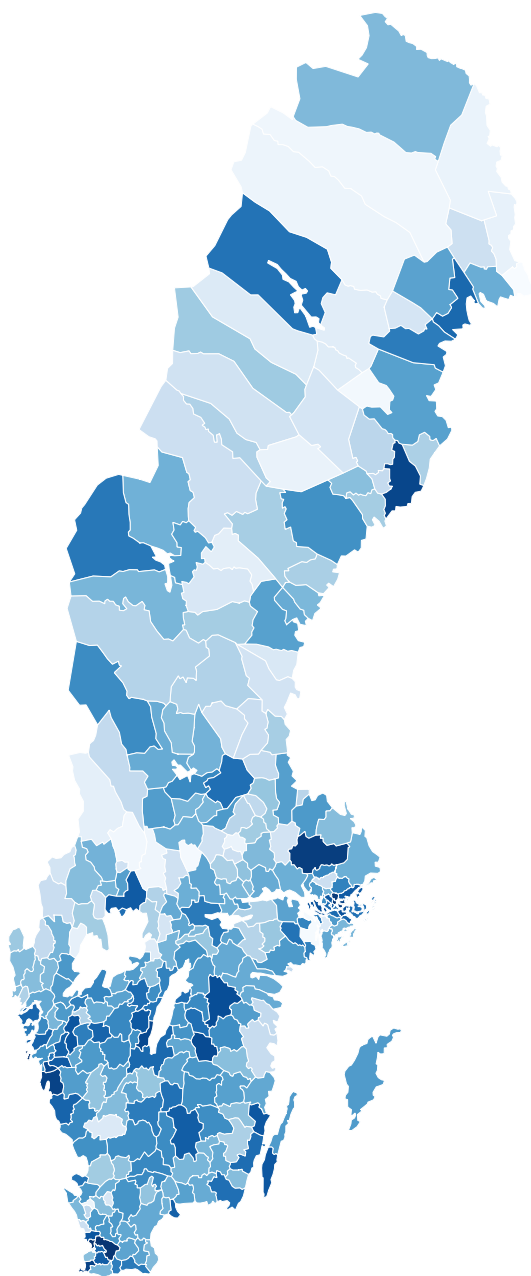
(2) andel personer med förgymnasial utbildning

(3) andel personer som har haft ekonomiskt bistånd i minst tio månader och/eller har varit arbetslösa längre än sex månader

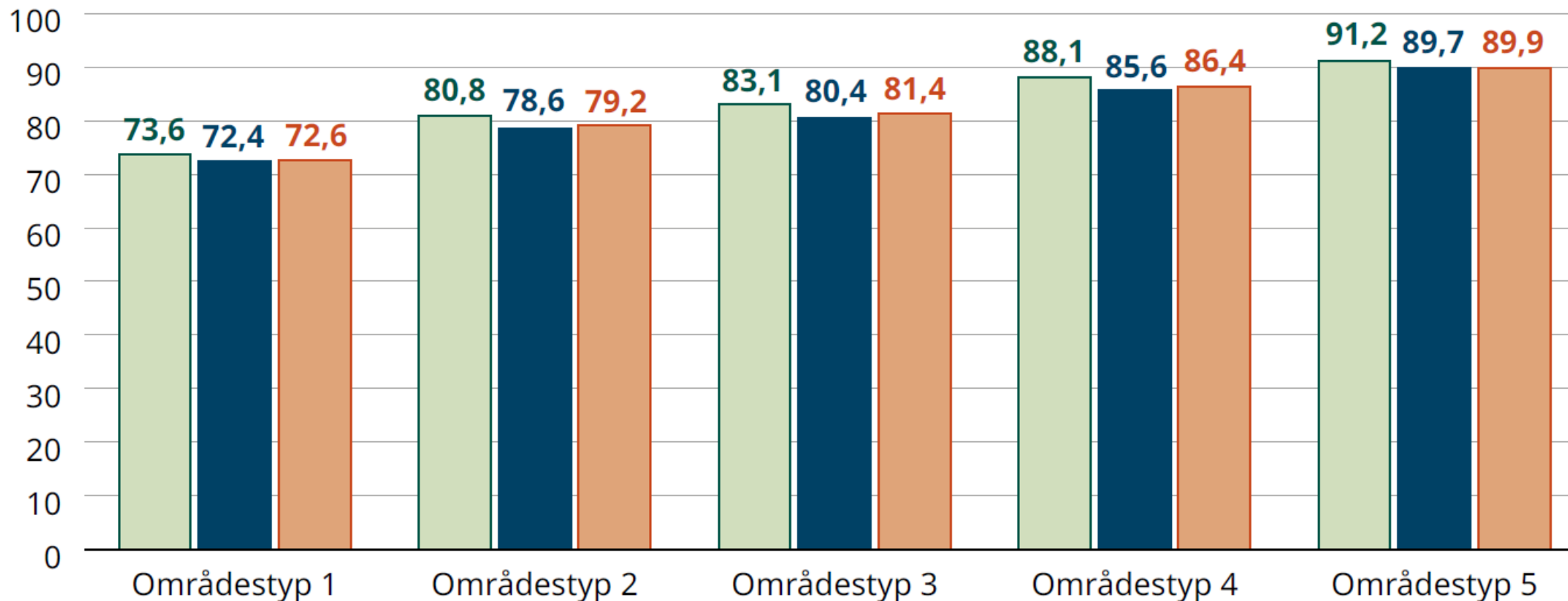
Exempel på områden inom varje typ

- **Områdestyp 1 – områden med stora socioekonomiska utmaningar**
  - Rinkeby och Fittja i Stockholm, Bergsjön i Göteborg och Örtagården i Malmö
- **Områdestyp 2 – områden med socioekonomiska utmaningar**
  - Skärholmen och Flemingsberg i Stockholm och Gårdsten i Göteborg
- **Områdestyp 3 – socioekonomiskt blandade områden.**
  - Akalla och Farsta i Stockholm och Sanna i Göteborg
- **Områdestyp 4 – områden med goda socioekonomiska förutsättningar**
  - Djurgården och Enskede gård samt stora delar av Tyresö och Täby i Stockholm, Haga i Umeå och Rödbo-Säve i Göteborg
- **Områdestyp 5 – områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar**
  - Södra Ängby och Danderyd i Stockholm, Björlanda i Göteborg och Annehem i Lund

Valdeltagande bland unga 18–25 år efter olika områdestyper

Ungas egna tankar om att delta i val

- 54 ungdomar 18-25 år
- Åtta fokusgrupper
- Spridning vad gäller kön, socioekonomisk bakgrund och geografi
- Tre exempel på resonemang

Slutsatser från den kvalitativa studien – fokusgruppintervjuer med unga

1. Från engagemang och intresse till politisk apati och ointresse

Den dominerande bilden...

- Ett "privilegium" och "plikt"
- En signal för engagemang
- Känsla av delaktighet
- En möjlighet att påverka

..men också exempel på motsatsen

- Svalt intresse på gränsen till apati
- Valet något perifert
- Bristande (egen)nytta
- "Det kommer aldrig påverka mig"

Slutsatser från den kvalitativa studien – fokusgruppintervjuer med unga

2. Om demokratis ”leveransförmåga” och funktion

- Positiv grundsyn om demokratin
- ”Vi är lyckligt lottade”
- Otålighet och frustration
- En önskan om politisk handlingskraft och förändring
- Det politiska samtalets natur: ”Man är rädd att bli dömd”

Slutsatser från den kvalitativa studien – fokusgruppintervjuer med unga

3. Om att få fler unga att rösta

- ”Fruktansvärt lättillgänglig information” - mer kunskap om ”vad partierna vill”
- Skolan: om demokratin, valsystemet *och* de politiska partierna
- Civilsamhället som mobiliserande kraft *och* gemenskap
- Bryt ”tabu” och ”tystnadsplikt” om att diskutera partipolitik
- Sänkt rösträttsålder har svag resonansbotten

Vägar framåt

- Intresse och erfarenhet av samhällsengagemang i omgivningen främjande
- Prata politik i skolan
- Låt civilsamhället bli del av undervisningen – släpp in partier i skolan
- Demokratipaket riktade till särskola och yrkesförberedande program
- Skolval 2022 till riksdagen
- Viktigt att skapa mötesplatser och ingångar till engagemang för unga

Citat från den kvalitativa studien – fokusgruppintervjuer med unga

”Det är viktigt också att det finns någon som bekräftar för varje individ, för varje unge, att din röst räknas. Att du finns. Du är inte bara en i mängden. (...)

När jag lyssnar på de som är yngre som har bott i Kroksbäck, gått i Flamman. Det har byggts upp någonting i var enda en. Dom vet var de är på väg någonstans. Så det är också viktigt att i utsatta områden att ta tag i som tror att de inte är någonting, som inte tror att de är värda någonting, att deras ord inte räknas. Att få in det, alltså lägga ett litet frö i dem att varje, varje röst räknas. Förstår ni? Jag tror det är en stor faktor också. (Malmö)”